

Kovid-19'un ABD-Çin İlişkilerine Etkisini Trump'ın Twitter'daki Hakikat Ötesi Siyaseti Üzerinden Okumak

Reading the Effects of Covid-19 on US-China Relations through Trump's Post-Truth Policy on Twitter

Selahattin Çavuş¹, Mehmet Öztürk²

Öz

Donald John Trump; Obama dönemi politikalarını reddeden, 'önce Amerika' sloganını kullanan, ABD'yi yeniden güçlü kılmayı vaat eden ve bunları daha ziyade Twitter üzerinden aktaran bir lider olarak Amerikan tarihinde önemli iz bırakmıştır. Trump'ın 2017 Ocak ayında göreve gelir gelmez uygulamaya koyduğu politikaların dış politikadaki en önemli yansıması, ABD-Çin ilişkilerinde gözlenmiştir. ABD'nin çıkarlarını korumaya ve Çin'in yükselişini engellemeye yönelik bu politikalar, zamanla 'ticaret savaşına' dönüşmüştür. Bunun yanında ikili ilişkileri etkileyen en önemli gelişmelerden birisi de şüphesiz 2019 Aralığında Çin'in Vuhan kentinde çıkıp, dünyaya yayılan ve ABD'yi de derinden etkileyen Kovid-19 salgını olmuştur. Bu çalışma, Trump dönemi ABD-Çin ilişkilerini ve küresel Kovid-19 salgınının ikili ilişkilere etkilerini araştırmak amacıyla yürütülmüştür. Trump, Twitter başta olmak üzere sosyal medyayı hakikat ötesi siyaseti için önemli bir enstrüman olarak kullanmaktadır. Bu yüzden çalışma, geniş bağlamda Trump'ın hakikat ötesi siyasetine odaklanmaktadır. Kovid-19'un ikili ilişkilere etkileri üzerinde durulan özel bağlamda ise Trump'ın Şubat-Haziran 2020 arasındaki Twitter paylaşımları içerik analizi ve betimsel analizle incelenmiştir. Buna göre Kovid-19 salgını, -devam eden ticaret savaşlarıyla birlikte düşünüldüğünde- iki ülke arasındaki uyuşmazlıkları derinleştirmiş ve ilişkileri kötüleştirmiştir. Aynı zamanda Trump'ın hakikat ötesi siyasetindeki yoğunlaşmayı yansıtan bu durumun, ABD iç siyasetiyle de yakından ilgisi olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Trump, Hakikat Ötesi, Twitter, Çin, Kovid-19.

Abstract

Donald John Trump has left an important mark in American history as a leader who rejects Obama-era policies, uses the slogan of "America first", promises "make America great again", and conveys them mostly on Twitter. The most important reflection of the policies of Trump was observed in the US-China relations as soon as he took office in January 2017. Eventually policies aimed at protecting US interests and preventing China's rise turned into a "trade war". One of the most important events affecting the US-China relations was undoubtedly the Covid-19 epidemic, which spread from China-Wuhan to the world in December 2019 and affected the USA deeply. This study carried out to investigate the US-China relations during the Trump period and the effects of the global Covid-19 outbreak on bilateral relations. Trump uses social media, especially Twitter, as an important instrument for post-truth politics. Therefore, in broad context, the study carried out on Trump's post-truth politics. In the special context that emphasizes the effects of Covid-19 in bilateral relations, Trump's Twitter posts between February-June 2020 analyzed through content analysis and descriptive analysis. Accordingly, the Covid-19 outbreak has deepened the conflicts between the two countries and worsened the relations, given the ongoing trade wars. This situation, which also reflects the concentration of Trump's post-truth politics, closely related to US domestic politics.

Keywords: Trump, Post-Truth, Twitter, China, Covid-19.

Araştırma Makalesi [Research Paper]

JEL Codes: F50, N40, D83

Submitted: 28 / 01 / 2021

Accepted: 28 / 03 / 2021

¹ Doç. Dr., Aksaray Üniversitesi İletişim Fakültesi Gazetecilik Bölümü, selahattincavus@aksaray.edu.tr, ORCID ID: 0000-0003-0774-9594

² Dr. Öğr. Üyesi, Aksaray Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Uluslararası İlişkiler Bölümü, mehmetozturk@aksaray.edu.tr, ORCID ID: 0000-0003-3556-9216

Giriş

ABD-Çin uyuşmazlıkları için özellikle Obama döneminde iki iddia ortaya atılmıştır. Bunlardan ilki Çin'de büyüyen milliyetçilik dalgası diğeri ise Çin'in giderek artan gücünün ABD ile olan ilişkilerinde Çin'i cesurlaştırdığı yönündedir. Yan Xuetong'un 'yüzeysel dostluk' (superficial friendship) teorisine göre ikili ilişkilerde zaman zaman inişler ve çıkışlar, bu iki faktörden ziyade bilgi ve gerçeklik arasındaki tutarsızlıktan ileri gelmektedir. Çıkar ilişkilerinin bilgisi ve gerçekliği tutarlı ise ilişki önemli yani gerçek dostluk söz konusu iken, tutarsız olduğu durumlarda istikrarsız yani yüzeysel dostluk söz konusudur. Yine Xuetong ikili devleti karşılıklı ilişki boyutu bakımından 'kültür arkadaşları' ve 'iş ortakları' olarak görürken, aynı zamanda 'siyasi rakipler' ve 'askeri düşmanlar' olarak tanımlamaktadır (2010: 263-289).

İki ülkenin çıkarları doğrultusunda son yıllarda uygulamaya koydukları önemli bir enstrüman, korumacılık/yeni korumacılık olmuştur. ABD ve Çin, tarifeleri yükseltme, kota koyma ve ek vergi yükleme gibi pek çok araçla dış ticarete müdahale edebilmektedirler (Ataman, 2007: 478). 2016 Kasımında göreve gelen Trump'ın, 'önce Amerika' sloganı ve Obama dönemi politikalarını ters yüz ederek ABD'yi yeniden güçlü kılmayı vaat eden bir lider olarak sıkça korumacılığa başvurduğu görülmektedir. Örneğin Trump, Twitter'ı aktif kullanan bir siyasetçi olarak 1 Ekim 2016'dan itibaren 250 milyar dolarlık Çin mallarına yönelik tarifeleri, yüzde 25'ten yüzde 30'a çıkaracağını açıklamıştır (Trump, 2019).

ABD'nin çıkarlarını korumaya ve Çin'in yükselişini engellemeye yönelik politikalar, sonunda 'ticaret savaşına' dönüşmüştür. Bunun yanında ikili ilişkileri etkileyen en önemli gelişmelerden birisi de şüphesiz 2019 Aralık ayında Çin'in Wuhan kentinde çıkıp, dünyaya yayılan ve ABD'yi de derinden etkileyen Covid-19 salgını olmuştur. Bu noktada Trump dönemi ABD-Çin ilişkilerinin genel seyri ve özellikle Covid-19'un ikili ilişkilere etkisinin nasıl cereyan ettiği, araştırmaya değer sorulardır. Söz konusu soruları cevaplandırma amacı taşıyan bu çalışmada, öncelikle hakikat ötesi kavramı incelenmektedir. Çünkü çalışmada, Twitter başta olmak üzere sosyal medyayı etkin olarak kullanan Trump'ın, Çin'e yönelik söylemlerinde/siyasetinde hakikat ötesi kavramının belirgin bir yeri olduğu iddiasından hareket edilmektedir. İkinci olarak, Trump dönemi ikili ilişkilerde öne çıkan parametrelere değinilmektedir. Son olarak Covid-19'un ABD'yi yoğun olarak etkilemeye başladığı dört aylık (1 Şubat 2020-1 Haziran 2020) süreçteki Trump'ın tweet'leri içerik analizi ve betimsel analizle incelenmekte ve iki ülke ilişkilerine dönük çıkarımlar yapılmaktadır.

1. Hakikat Ötesi ve İlişkili Kavramlar

'Hakikat (ötesi)' kavramı sanattan edebiyata farklı disiplinlerin inceleme konusu olagelmıştır. Ama kavramı günümüzde daha görünür kılan ve popüler hale getiren disiplinler uluslararası ilişkiler ve iletişim alanı olmuştur. Bu bakımdan disiplinlerarası bir içeriğe sahip kavram, gerek Trump'ın başkanlık zaferinde gerekse de Birleşik Krallık'ın Avrupa Birliği'nden ayrılma (Brexit) sürecinde oldukça duyulur hale gelmiştir.

'Hakikat ötesi' (post-truth) kavramı için literatürde; "gerçek/lik sonrası, gerçek/gerçeğin ötesi, gerçek üstü, gerçek dışı, öznel gerçekleme, gerçek/lik ötesi, gerçeğin bükülmesi, sahte gerçeklik, öznel gerçekleme, inanılmış gerçek, gerçeğimsi, gerçek aşımı, gerçek aşınımı, post-gerçek, post-olgusal, doğru ötesi, doğruluk sonrası, hakikat sonrası, post-hakikat, hakikat aşınımı, hakikatin önemsizleşmesi, hakikat sonrasılık, hakikat ötesilik, hakikat ötesi" kullanılmaktadır. Bu tanımlamalarda da görüldüğü üzere 'gerçek, doğruluk ve hakikat' olmak üzere üç kelime üzerinden Türkçe karşılıklarının türetiliği görülmektedir. Gündelik dilde birbirinin yerine kullanılabilen bu kelimelerin felsefi özüne ve etimolojisine inildiğinde ise farklı anlamlar taşıdıkları görülebilmektedir. Real veya realite ile ilişkilendirilen Türkçe kökenli 'gerçek' kelimesi; insan bilincine dayanmayan bir nesnel varoluşu temsil eder. Buna karşın doğru/luk ile ilişkilendirilen ve Arapça kökene sahip 'hakikat' kelimesi ise "pratikte doğrulanan gerçeğin düşüncedeki yansımaya" atıf yapar. Bu bahisle düşünceye ya da bilgiye odaklanan 'hakikat' kelimesi 'truth' yerine kullanılacak uygun bir ifadedir (Terzi, 2020: 81-84). Yine Jean Baudrillard'a (2018: 14-15) referansla postyapısalcılıkta 'gerçeğe' kuşkulu bakış 'hakikat' kelimesini öne çıkarmaktadır. Bu bakımdan Trump örneğinde siyaset incelemesi yapılan bu çalışmada 'hakikat ötesi' kelimesinin en iyi anlamı vereceği kanısındayız.

'Hakikat ötesi' kavramına yönelik ilgi 2004'te Ralph Keyes tarafından kitaplaştırılması ve 2016'da Oxford Dictionary'de yılın kelimesi olarak seçilmesi ile zirve yapmıştır. Oxford Dictionary'de (2020) "insanların duygu ve inançlara gerçeklerden daha fazla itibar ettiği durumlarla ilgili" bir kavram olarak tanımlanmaktadır. Keyes (2017: 12) ise hakikat ötesi (post-truth) çağın özelliklerini şöyle açıklar: "Yalancılar her zaman var olmuş olsa da yalanlar genellikle tereddüt ederek, bol miktarda kaygıyla, bir parça suçlulukla, biraz utançla, en azından az biraz mahcubiyetle söylenirdi. Şimdiyse, zeki insanlar olarak, suçluluk duymadan paçayı kurtarabilmek için gerçeği örtbas etmeye gerekçeler buluyoruz."

Televizyonla başlayan ve diğer kitle iletişim araçlarıyla yayılan aldatmaca ortamının yardım ve yatakcısı ise cep telefonu ve bilgisayar gibi teknolojik ürünler olmuştur. Özellikle 'trollerin' kol gezdiği ve 'elektronik maskeli baloların' düzenlendiği bir platform olan internet zaten var olan aldatmacayı daha cazip ve kolay hale getirmiştir. SARS virüsü haberleştirildikten

kısa bir süre sonra dünya genelinde tıbbi dezenformasyon içerikli çok sayıda paylaşımın gerçekleştirilmesi, bu durumun küçük bir örneğidir (Keyes, 2017: 229-230,255-265). Benzer bir durumu Covid-19 için de söyleyebilmek mümkündür.

“Prensipte dürüstlüğü bağlı olmakla pratikte sürekli yalan söylemin sıklıkla ele ele gitmesini” temel sorun alanı olarak belirleyen Keyes’e göre Vietnam’dan Watergate’e, İranganate’den Irak’a kadar pek çok vaka resmi söylemlerdeki yalanların insanları ahlaken nasıl hissizleştirilebileceğini de örnekler. Amerikan tarihine bakıldığında Reagan, Clinton ve Bush daha sık başvursa da Eisenhower, Nixon ve Carter zamanında da yalana başvurulduğunu ifade eden Keyes’e (2017: 14-22) göre; liderlerin başvurdukları bu yöntemlerin halkın gözünde yalan söylemenin sıradanlaştığı, yalancılığın istisna olmaktan çıkıp adeta bir norm gibi görüldüğü bir yöne gitmesini sağlamıştır.

Hannah Arendt (2017), ‘Totalitarizmin Kaynakları’ isimli eserinde, totaliter ideolojilerin sadece yalanların çoğalmasında değil yalanla hakikat arasında sınırın kaldırılmasına da hizmet ettiğini vurgular. Öyle ki pek çok araştırmacı bu ideolojilerin propaganda, manipülasyon ve beyin yıkamadaki şöretlerini kabul ederler. Bu tür ideolojiler aynı zamanda bir nevi ‘gerçeklikten kurtuluşu’ (emancipation from reality) içerirler. Totaliter yönetimlerin diktatörlüklerle ve tiranlıklarla arasında benzerlik ve farklılıklar bulunsa da totaliter yönetimlerin uygulamaları arasında benzerlik ve farklılıklar görülebilmektedir. Ama Nazi Almanyası’nda olduğu gibi neredeyse tüm totaliter yönetimlerin kararlarında yalanla-hakikat arasında bir sınır çekilmediği aşıkârdır (Schindler, 2020: 10).

Timothy Snyder (2018: 56-57), ‘Tiranlık Üzerine’ eserinde 21. yüzyıldan çıkardığı yirmi dersten onuncusu ‘hakikatten şaşmayındır’ ve bunun terkedilmesini özgürlüğün terkedilmesiyle eş görür. Snyder’in politikacıların yalanlarına karşı uyanık olunması gerektiğine ilişkin tavsiyesine katılan Richard J. Evans (2017) ise Trump’ın herhangi bir eleştiriyi kolayca sahte haber olarak yaftalayabildiği ve hakikati gerçekdışı olarak gösterebildiğini söyler. Dahası bir ‘hakikat ötesi’ (post-truth) ve ‘alternatif gerçekler çağı’ yaşandığını belirten Evans, böyle bir durumda George Orwell’in 1984’ünün popüler hale gelmesine şaşırılmamak gerektiğini vurgular.

‘İtibarı mahiyet/suret’ yani ‘hariçte hakikati olmayan’ söylemler (Fazlıoğlu, 2014: 4,20), günümüzde pek çok liderin gerek iç gerekse de dış politikada tercihleri olabilmektedir. Hatta hakikat ötesi siyasetin giderek artması ‘hakikat ötesi çağ’ kavramından söz edilir hale getirmiştir. Böyle bir çağda en çok sahte, yalan, yanlış haberler ya da bilgiler yer alırken bunlara olanak sağlayan en önemli platform şüphesiz sosyal medya olmaktadır. Bu da beraberinde dijital dezenformasyonu getirmektedir. Hatta böyle bir olgunun varlığı doğrulama platformlarını dahi işin içine çekmiştir (Karadağ & Ayten, 2020: 483-485).

İster geleneksel medya olsun ister sosyal medya olsun, her iki platform da sahte haberler için uygun birer ortama dönüşebilmektedir. Bunlar aracılığıyla örneğin siyasette seçmenler, ikna edilebilecek olmaktan ziyade manipüle edilebilecek insanlar olarak görülebilmektedirler (Sismondo, 2017: 4). Demokrasi, özgürlük ve toplum idealleri için ciddi sonuçlara sahip yalan haberler, siyasette daha çok medya ile politik amaçlar için kullanılmaktadır. Bu bağlamda yanlış bilginin oluşturulma ve yayılmasını sağlayan altyapının da incelenmesi gerekir (Pangrazio, 2018: 8,18; Qayyum et al., 2019: 16). Bu konuda Wardle (2017) medyada sorunlu içeriklere ve bunların amaçlarına ilişkin önemli bir dezenformasyon matrisi (bkz. matris 1) sunmaktadır.

Matris 1. Dezenformasyon Matrisi

	Zayıf Gazetecilik	Taklidini Yapma	Tahrik ve Rahatsız Etme	Tutku	Partizanlık	Kar	Siyasi Etki	Propaganda
Hiciv ve Parodi		✓						
Yanlış Bağlantı	✓					✓		
Yanılıcı İçerik	✓				✓		✓	✓
Yanlış İçerik	✓			✓	✓		✓	✓
Taklitçi İçerik		✓	✓			✓		✓
Manipüle Edilmiş İçerik			✓				✓	✓
Uydurulmuş İçerik		✓	✓			✓	✓	✓

Kaynak: Wardle (2017)

Kontrol edilmeden atılan retweetler, düşünülmeden, onaylanmadan ve zaman baskısı altında yapılan paylaşım ve haberler, kasti olarak kamuoyunu yönlendirmeye çalışan bot ağları ve trol şirketleri, bu konuda ne tür sofistike adımlar atılabildiğine işarettir. İnsanların korku duyduklarında ve öfkeli olduklarında eleştirel düşünme becerilerinin azaldığı tespitinde bulunan Wardle (2017) ayrıca, yanlış haberlerin iyice filtrelenmeden ve kontrol edilmeden medya kullanıcıları tarafından karşılık bulmasının, bu haberlerin başarısını artırdığını düşünmektedir.

Batılı popülist ya da bazı ana akım politikacıların, hakikatle doğrudan ya da dolaylı olarak çelişen alternatif gerçeklerle (alternative facts) siyasi gündem belirlemeye çalışmaları, son dönemde moda haline gelmiştir. Örneğin Brexit yanlıları, AB üyeliğinin Birleşik Krallık'a haftalık 350 milyon sterline mal olduğu şeklinde yanlış bir yönlendirmede bulunarak, bu paranın tasarruf amaçlı kullanılabilceği söylemlerini ortaya atmışlardır (Barrera et al., 2020: 1). Bu argüman kitlesel göç, mali kriz sonrası kemer sıkma, Birleşik Krallık'ın egemenliğini güçlendirme ve 'kontrolü geri alma' gibi temel tartışmalar arasında kendine önemli bir yer edinmeyi başarmıştır (Wilsdon, 2018: 45).

Benzer bir durum 2016 seçim yarışında Donald Trump ve kampanyasına destek verenlerce de yapılmıştır. Seçim kampanyasında işsizlik sayıları ile cinayet oranları yanlış verilmekle kalınmayıp, çok sayıda yalan haber yapılmış, örneğin Facebook'ta bu yalan haberlerin 30 milyon kez paylaşıldığı gözlenmiştir (Barrera et al., 2020: 1). Brexit sürecinde de kullanıldığı üzere yasa dışı göç olgusunun seçmenlerde korku oluşturmalarının Trump tarafından iyi bir şekilde kullanıldığı görülmüştür. Ayrıca, finansal yönden seçmenini iyi yakalayan ve bu yönde söylem geliştiren Trump'a nazaran, rakibi Hillary Clinton daha çok teknokrasinin sembolü olarak görülmüştür (Sismondo, 2017: 4).

Yerleşik demokrasilerde alternatif gerçeklerin modern politikanın bir parçası haline gelmesi, gerçek kontrolün buraya kaymaya başladığının bir göstergesidir. Söz konusu alternatif gerçekler, genelde sosyal medya üzerinden aktarılırken, bazı ana akım medya ya da bağımsız kuruluş, politikacıların iddialarının doğruluğunu kontrol etmeye başlamışlardır. Örneğin, Le Monde, 2017 Fransa Cumhurbaşkanlığı seçimlerinde aşırı sağcı aday Marine Le Pen'in TV tartışmasında Emmanuel Macron'a yönelik 19 yanıltıcı ifadeyi tespit edip düzeltmiştir (Barrera et al., 2020: 1).

Bu örnekler bazı siyasetçilerin, doğru ya da yanlışlığına bakmadan kendi gerçekleri ve sonuçları arasında kurdukları bağlantıyı, merkezi bir argüman çerçevesinde anlatı haline dönüştürmeyi tercih ettiklerini göstermektedir. Seçmenlerin bu tarz bir anlatıyı yani siyasetçinin gerçekliğini desteklemeleri halinde siyasetçi de hedefine ulaşmış olmaktadır. Alternatif gerçeklerin bu tarz fazla kullanılmasının nedenini sağladığı politik faydalardan kaynaklandığını öne süren Barrera ve diğerleri, durum böyleyken gerçeklik kontrolünün, siyasetçilerin propagandasının etkisini azaltmada yeterli olmadığı sonucuna varmışlardır (Barrera et al., 2020: 2).

2. Trump Dönemi ABD-Çin İlişkileri

11 Eylül'den sonra Amerikan hegemonyasının gerilemesi ile Çin'in yükselişi ve Rusya'nın yeniden canlandırılması süreci başlamıştır (Blackwill & Wright, 2020: 3). Dolayısıyla 2001'den önce Çin'i uluslararası topluma entegre etmeye odaklanan Amerikan dış politikası, Pekin'in önemli bir küresel güç olarak ortaya çıkmasının ardından değişmeye başlamıştır. Yine de Obama döneminde Çin, ekonomik önemine binaen göz ardı edilebilecek bir ülke olarak görülmemiştir (ISDP, 2018: 1). Tıpkı daha önceki başkan adayları Carter, Reagan, Clinton, Bush gibi Obama da Çin'i seçim kampanyalarında rakip olarak görmüş ancak göreve başladıktan sonra Çin ile pragmatik ve işbirlikçi bir politika izlemiştir. Benzer bir durumun Donald Trump'ın 2016'da ABD Başkanı seçilmesi ile Trump döneminde de benzer bir durumun yaşanacağına dair Pekin'de 'ihtiyatlı iyimserlik' beklentisi oluşmuştur. Zira Trump'ın işadamlığı geçmişi, alışılmışın ötesinde bir kişiliğe sahip olması ve hakikat ötesi siyaseti, Pekin yönetiminin ihtiyatlı yaklaşmasının arkasındaki nedenler olmuştur (Hilpert & Wacker, 2020: 13-14).

Trump dönemi ABD-Çin ilişkilerini belirleyen başlıca sorunlu alanlar 2017 yılında ABD'nin Ulusal Güvenlik Konseyi'nde ortaya konulmuştur. Buna ilişkin 'Ulusal Güvenlik Stratejisi' geliştirilmiş ve ikili ilişkilerde başlıca zorluk taşıyan alanlar belirlenmiştir. Bunlardan birincisi, "ekonomik, finansal ve ticari zorluklardır". İkincisi, "değerlerdeki ve ideolojik zorluklardır". Üçüncüsü, "güvenlik zorluklarıdır". İkili ilişkilerde bu zorluklara yanıt vermek ve hayati ulusal çıkarları korumak için ABD 2017 Ulusal Güvenlik Stratejisi'nde (NSC, 2017: 1,9); Amerikan halkını, vatanını ve yaşam tarzını korumak; Amerikan refahını teşvik etmek; güç yoluyla barışı korumak; ve Amerikan nüfuzunu/etkisini ilerletmek şeklinde dört hedef belirlemiştir.

İlk üç sırada yer verdiğimiz bu üç zorluğa Perthes'e (2020: 5-8) referansla iki boyut daha eklemek mümkündür. Teknolojik rekabet boyutu ve farklı liderlik stilleri boyutu. Bunlardan teknolojik boyutun, güvenlikle bağlantısı olsa da ticari zorlukların bir alt basamağı olarak değerlendirilmesi daha uygun düşecektir. Kullanılan retorik ve ötekileştirme bağlamının yanında karar verici pozisyonu ile dış politikada önemli bir figür olarak farklı liderlik stillerinin, ayrıca ele alınması önemlidir. Zira bu durum hakikat ötesi siyasetten izler taşır.

İlk olarak, gerek 2017 tarihli Ulusal Güvenlik Stratejisi'nde gerekse de 2018 Martındaki ticaret temsilcisi raporu, Çin'in sanayi ve teknoloji politikasını 'haksız ve eşitsiz' bulmuştur. ABD, Pekin'i ekonomik reformları yerine getirmeyeceği ve devlet güdümlü korumacı politika izlediği gerekçesiyle eleştirmiştir. 'Olgun bir ekonomi' olduğunu kabul etmesine rağmen Dünya Ticaret Örgütü (WTO/DTÖ) de dahil olmak üzere uluslararası örgütlerle ilişkilerinde halen 'gelişmekte olan bir ülke' olduğunu savunan Pekin'in ayrıca 'bir yol, bir kuşak' (One Belt One Road/OBOR) projesi, ABD tarafından Pekin'in uluslararası ekonomik normları, standartları ve ağıları yeniden şekillendirme girişimi olarak görmüştür. Bunun üzerine

Trump yönetimi ABD aleyhine olan haksız, dezavantajlı ticaret, finans ve teknoloji sektörlerinde Çin'e karşı bir dizi önlem almıştır. Bunun üzerine ABD, Çin'den yaptığı ithalatın yaklaşık yarısında yüzde 25'e kadar artan tarifeler uygulamaya başlamış, doğrudan yabancı sermaye yatırımları üzerindeki kontroller, idari tedbirler ve mevzuat kullanılarak sıkılaştırılmış ve bu da ABD'deki Çin yatırımlarında önemli bir düşüşe neden olmuştur (NSC, 2017: 2-4; Hilpert, 2020: 27).

Bir başka örnek de ABD Dışişleri Bakanı Mike Pompeo'un 2020 ortasında kişisel güvenlik riski oluşturduğu ve Çin tarafından bilgilerin toplandığı endişesi nedeniyle başta TikTok olmak üzere Çin menşeli sosyal medya uygulamalarının yasaklanması kararını açıklamasıdır (Bella, 2020). Teknolojik liderliğin; küresel rekabet avantajı ve askeri üstünlüğün temelini oluşturması bu alandaki rekabeti daha da kızıştırmıştır (Rudolf, 2020: 10; Meltzer & Shenai, 2019: 1).

Trump'ın, sıfır toplamlı bir oyun olarak düşünülebiyecek stratejik rekabeti ekonomik rekabetle eşitlemeyi bırakması gerektiğine ilişkin öneriler (Liu & Woo, 2018: 319) ve özellikle korumacı politikaların hedef ülkelerde serbest ticarete ilişkin kamu desteğini olumsuz etkilediğini ortaya koyan görüşlerin (Steinberg & Tan, 2019: 5,34) yanı sıra ABD'de cari işlemler açığının ve azalan imalat sektörünün nedeni iç yapısal faktörlerde aranması gerektiğine ilişkin fikirler (Sheng et al., 2019: 137) Trump yönetiminin Çin yönetimine karşı tavrı almasına engel olamamıştır.

İkinci olarak, Batı liberal sistemini Amerikan hegemonyasının bir tezahürü olarak gören Çin, bu liberal sistemi ve küreselleşmeyi benimseyerek kendi kısıtlıklarını ortadan kaldırmaya çalışmış ve güçlenmesini sürdürmüştür. Sovyetler Birliği'nin kaderini hafızasında tutan ve liberal değerlere saygılı bir Çin, ABD için ideolojik bir düşman olarak algılanmasını engellemiştir. ABD, Çin ile ilişkilerini 'kazan-kazan' ve 'temel çıkarlara karşılıklı saygı' retoriğiyle hareket eden 'yeni tür büyük güç ilişkileri' olarak tanımlasa da onun 'sorumlu bir paydaş' rolünü de yeri geldiğinde hatırlatmıştır (Hilpert & Wacker, 2020: 13-112-13).

Çin Komünist Parti geleneğine bağlı ancak ekonomik ilişkilerde liberalizmin ve küreselleşmenin kendi yararına olduğunu düşünen Çin yönetiminin aslında ilişkilerde işbirliği kadar çatışma durumunu da yadsımadığı görülmektedir. Öyle ki 2013 yılında Çin Komünist Partisi Genel Sekreteri Şi'nin, Çin'i iki rakip sistem arasında 'uzun vadeli bir işbirliği ve çatışma dönemine' hazırlanma çağrısında bulunması bunu göstermektedir (NSC, 2017: 4). Dolayısıyla uzun dönemde işbirliği kadar çatışma durumunu Çin yönetimi de beklemektedir. Bununla birlikte son dönem ikili ilişkilere bakıldığında Pekin'in tamamen sessiz kaldığı yani ABD'nin hegemonyasına/söylemlerine rıza gösterdiğini söylemek zordur. Bu anlamda 'illiberal etki alanını' genişleten ve 'dijital otoriterizme' dönüşmeye başlayan Çin (Rudolf, 2020: 9-10), Trump yönetimin strateji dokümanlarında, uzun vadede küresel üstünlüğü hedefleyen bölgesel hegemonya arayışında revizyonist bir güç olarak tanımlanmaktadır (Overhaus et al., 2020: 16).

Üçüncü olarak, güçlenen Çin, çıkarlarına yönelik hamlelerini Sarı Deniz, Doğu ve Güney Çin Denizleri, Tayvan Boğazı ve Çin-Hint sınır bölgelerinde kışkırtıcı ve zorlayıcı askeri ve paramiliter faaliyetlerde bulunarak gerçekleştirmektedir (NSC, 2017: 10). Söz konusu güvenliğe ilişkin ikili ilişkilerdeki zorluklar diğer unsurlarla beraber düşünüldüğünde kompleks ve bir o kadar da çok boyutludur.

Dördüncü olarak, kişisel liderlik tarzları her iki lideri ayrıştırıcı ve uyumsuz kılan bir faktördür. Başkanlığının ilk yılında Donald Trump, dış politikasının örgütleyici konsepti olarak 'ilkeli gerçekliği' (principled realism) benimsediği söylenebilir. Siyasi içgüdülerine uyumlu ve Amerikan siyasi kültüründe derin kökleri olan bir siyasi eylemi içeren popülist bir egemenlik biçimini de böylece temsil eder olmuştur. Bununla birlikte Ettinger (2020: 410), Trump'ın, Amerikan dış politikasında normatif değerler ve ulusal çıkarlar arasındaki temel gerilime rağmen bu tarz bir retoriği tercih etmesinin boş bir slogandan öteye geçemeyeceği düşüncesindedir.

Trump'ın eski Ulusal Güvenlik Danışmanı John Bolton'ın kaleme aldığı "The Room Where It Happened" (Olayın Gerçekleştiği Oda) isimli kitap Trump'ı ve onun liderlik tarzını eleştiriye tabi tutmaktadır. Bolton kitabında; Trump'ın, Çinli mevkidaşı Şi Cinping ile 2019 Haziranında kapalı kapılar ardında yaptığı bir görüşmede, 2020 Kasımındaki seçimleri kazanabilmek için destek talebinde bulunduğu ve Uygurlara yönelik gözaltı kampları noktasında Çin'e destek verdiğini iddia etmiştir (Deutsche Welle, 2020). Bununla birlikte gözler önünde Sincan'daki olaylardan dolayı Çin'i sert eleştirmesinin tutarsızlık oluşturduğunu öne sürmüştür (EAF, 2020: 1).

İkili ilişkilerdeki önemli bir gelişme de bu çalışmada kısaca Covid-19 olarak belirttiğimiz Yeni Tip Koronavirüs Hastalığı (Covid-19) olmuştur. 2019 Aralığında Çin'in Vuhan eyaletinde ortaya çıkan ve 13 Ocak 2020'de resmi olarak tanımlanan virüs; daha sonraki süreçte Hubei eyaletine, Çin'in diğer bölgelerine ve oradan da diğer dünya ülkelerine yayılmıştır (T.C. Sağlık Bakanlığı, 2020). Soğuk Savaş sırasında ABD-Sovyet rekabeti ile birlikte Covid-19, ABD liderliğindeki uluslararası düzenin en büyük iki testinden birisi olarak görülmektedir. Öyle ki 1929 Büyük Bunalım'dan bu yana en büyük durgunluk olması ve yaklaşık 2 milyar insanın yoksulluğa düşmesi beklenen bir küresel salgın yaşanmaktadır (Blackwill & Wright, 2020: 1).

Bu durum şüphesiz ABD-Çin ilişkilerini yakından etkilemiştir (Khan, 2020). Şöyle ki, 13 Aralık 2019'da imzalanan 1. Faz Ticaret Anlaşması'nda Çin, 2020 ve 2021 yılları için ABD'den 200 milyar dolarlık ek ithalat vaat etmiş, fikri mülkiyet hakkına

daha fazla riayet edeceğini ve mevcut tarifelerin sürmesini kabul etmiştir. Buna rağmen sübvansiyonlar ve teknoloji gibi konularda belirsizliklerin sürmesi ikinci bir anlaşmayı zorlaştırdığı gibi Covid-19'un varlığı bunu daha da zor hale getirmiştir. Bu durum ise özellikle Trump'a ilişkin Pekin'de derin bir şüphe uyandırmıştır (Hilpert, 2020: 28).

Özetle ABD-Çin ilişkilerinde sorunlu pek çok alan olsa da ticaret savaşı olarak bilinen gerilimin yanında Covid-19'un Trump dönemi ABD-Çin ilişkilerini en çok etkileyen faktörler olmuştur. Bunların keşiştiği alanın ise Trump'ın hakikat ötesi siyaseti olup olmadığı içerik analizi ve tamamlayıcı betimsel analizle tespit edilmeye çalışılmaktadır. Buna geçmeden önce hemen hatırlatmak gerekir ki Trump'ın Çin'e yönelik siyasetinde hakikat ötesi kavramına başvurması Covid-19 hemen sonrasında yaygın hale gelse de yeni olmadığını söylemek gerekir. Örneğin, Trump daha 6 Kasım 2012'teki tweet'inde iklim değişikliğinin bir aldatmaca olduğunu söylerken, küresel ısınma kavramının, Çinliler tarafından, ABD üretimi aleyhine rekabet için ortaya çıkarıldığını öne sürmekteydi. Oldukça gündem olan bu paylaşım 136,000 kez retweet edilirken, 68.200 kez beğeni almıştır (Trump, 2012). Burada ilginç olan, Trump'ın iklim değişikliği gerçeğini yadsımasından daha çok siyasi olarak yükselişe geçmemiş olduğu bir dönemde kamuoyunu bu kadar etkileyerek söz konusu gerçekliği reddeder bir taraftar grubu oluşturmasıdır. Bu Trump ile destekçileri için hakikat ile yalan arasında bir sınır yokmuş gibi davranıldığının da bir göstergesidir. Dolayısıyla hakikat ötesi siyasetin önemli bir simgesel örneğini oluşturmuştur aşikârdır (Schindler, 2020: 10).

3. Yöntem ve Araştırmanın Uygulanması

ABD Başkanı Donald Trump'ın Twitter kullanımının nitel ve nicel araştırma yaklaşımları kullanılarak ele alındığı bu çalışmada, 1 Şubat 2020 ve 1 Haziran 2020 tarihleri arasındaki paylaşımlar içerik analizi ve -tamamlayıcı- betimsel analizle incelenmiştir.

3.1. Araştırma Modeli

Trump'ın Çin'le ilişkili tweet'lerinin nicel boyutunu ele almak amacıyla tarama modeline dayalı içerik analizi kullanılmıştır. Öteden beri sosyal bilimlerin farklı alanlarında kullanılan içerik analizi, 1930'larda Amerikan gazetelerinin çözümlenmesinde öne çıkmış; yıllar içerisinde radyo, televizyon ve internet (yeni medya) içeriklerinde kullanılmaya başlanmıştır. Kitle iletişimi üzerine çalışmalarıyla tanınan Berelson (1952: 14) içerik analizini; uyarıların doğasını ve gücünü okuyucu veya dinleyiciye nesnel biçimde göstermek için içeriğe yönelik tanımlama yapan araştırma tekniği biçiminde tanımlamıştır. Berelson'un tanımı, tarama modellerinin nesnellik iddiasına da uygundur. Araştırmanın örneklemi oluşturan Twitter paylaşımları, ABD'nin Çin ile 16 Ocak'ta imzaladığı 1. Faz Ticaret Anlaşması, küresel Covid-19 salgını, Çin'in salgındaki özgün konumu ve diğer küresel gelişmeler ışığında ele alınmıştır. Trump yönetiminin Çin'le ilişkilerdeki genel politikalarına ek olarak küresel salgın dönemindeki önemli gelişmeleri de içeren 4 aylık tweet'lerin tamamı toplanarak, yeterli büyüklüğe ulaşılmaya çalışılmıştır. Trump'ın Twitter hesabına ilişkin genel bilgiler, konular, temalar, kullanılan kelime ve kelime öbeklerinin yoğunluğu, incelenen başlıklar arasındadır.

Betimsel analizde ise Trump'ın Çin'le ilişkiler eksenindeki tweet'lerinin niteliksel boyutu ele alınmıştır. Betimsel analiz, nitel veri analiz türü olarak verilerin daha önce belirlenen temalar ekseninde özetlenmesi ve yorumlanmasına olanak sağlamaktadır. Bu analiz türünde elde edilen bulgular, düzenli bir biçimde yorumlanarak verilir (Yıldırım & Şimşek, 2013: 255-256). Özlüce, betimsel analiz, çalışmada elde edilen bulguların doğrudan ve dolaylı aktarmalar aracılığıyla verilmesine ve temalarla ilişkilendirilmesine imkan tanımaktadır.

3.2. Evren ve Örneklem

Çalışmada, ABD Başkanı Donald Trump'ın 18 Mart 2009'da kullanılmaya başlanan @realDonaldTrump adlı hesabından Şubat-Haziran 2020 döneminde atılmış 3200 civarı tweet içerisinden 'Çin, Çinli, Şi Cinping, Vuhan, Pekin, Ticaret Anlaşması' anahtar kelimeleri tek tek taratılmış, belirtilen anahtar kelimelerin geçtiği 109 tweet incelemeye alınmıştır. Bu dönemin incelenmesinde Çin ile 1. Faz Ticaret Anlaşması, 2020 yılı başında başlayan Covid-19 salgını ve küresel ekonomi üzerinde oluşturduğu baskı etkili olmuştur.

3.3. Veri Toplama Teknikleri

Veri toplama aşamasında, belirlenen tarih aralığındaki herkese açık tweet'lerin indirilmesine ve analizine imkân sağlayan ücretli NodeXL ağ analiz yazılım paketi kullanılmıştır. Genel hesap bilgileri ve istatistikler için ücretsiz Twitonomy, analizler için Microsoft Excel kullanılmıştır. Ayrıca tweet'lerin kelime yapılarını incelemek amacıyla Maxqda veri analiz programından yararlanılmıştır.

3.4. Hesap Bilgileri

Twitter başta olmak üzere sosyal medya, son yıllarda klasik diplomasiyi yapıbozumuna uğratmaya muktedir hale gelmiştir. Öyle ki 'twitter diplomasisi' kavramsallaştırmasından dahi söz edilebildiği günümüzde Donald Trump twitter'ı en aktif

kullanan liderlerden birisi olarak dikkat çekmektedir (Ovalı, 2020: 24-25). Donald Trump'ın iki resmî Twitter hesabı bulunmaktadır. Bunlardan ilki Mart 2009'da oluşturulan Donald J. Trump @realDonaldTrump isimli hesaptır. Diğeri ise Ocak 2017 yılında kullanılmaya başlanan President Trump @Potus isimli hesaptır. Bu çalışmada @realDonaldTrump hesabı incelemeye alınmıştır. Araştırmanın yürütüldüğü dönemde Trump'ın Twitter'a katıldığı günden itibaren 51 bin civarı tweet attığı, 80 milyon takipçiye sahip olduğu, 46 hesabı takip ettiği ve günde ortalama 30 tweet attığı anlaşılmaktadır (Twitonomy, 2020).

4. Bulgular ve Analiz

Araştırmaya konu edilen dönem içerisinde ABD Başkanı veya Beyaz Saray personeli tarafından atılan 3 bin 197 tweet ve retweet'in 109'u Çin'le ilgilidir. Tweet'lerin belirlenmesinde 'Çin, Çinli, Şi Cinping, Vuhan, Pekin, Ticaret Anlaşması' anahtar kelimeleri kullanılmıştır.

Tablo 1. Şubat-Mayıs 2020 Döneminde Atılan Tweet'ler

	<i>f</i>	Yüzde (%)
Çin'le İlgili Tweet'ler	109	3,4
Diğer	3.088	96,6
<i>Toplam</i>	3.197	100

2020 Şubatından Mayıs ayına kadarki dönemde atılan tweet'lerin (bkz. tablo 1) yüzde 3,4'ü Çin'i konu edinmektedir. Trump'ın Twitter kullanımı ve hesap bilgileri başlığında belirtilen sayılar dikkate alındığında, oran düşük kalmasına rağmen tweet sayısı bakımından neredeyse her gün Çin'le ilgili ortalama bir tweet atıldığı gözlemlenmektedir.

Tablo 2. Çin'le İlgili Tweet'lerde Öne Çıkan Temalar

(Her bir tweet'te birden fazla temaya yer verilmiştir)

<i>Temalar</i>	<i>Konular</i>	<i>f</i>	Yüzde (%)
ABD Ekonomisi ve Çin ile Ticari İlişkiler	Çin ve Diğer Ülkelerle Yapılan Ticaret Anlaşması	11	6,5
	Çin İle İşbirliğinin Geliştirilmesi	4	2,3
	Gümrük Vergisi Düzenlemeleri-Vergi İndirimleri	4	2,3
	ABD Sanayi Üretimi ve Üreticiye Yönelik Paylaşımlar	4	2,3
	ABD Ekonomisine İlişkin Paylaşımlar	11	6,5
Kovid-19 Salgınıyla Mücadele	Kovid-19'un ABD Yönetimince İhmal Edildiği İddiaları	8	4,7
	Çin'in Kovid-19'a Karşı Mücadelesine Destek	4	2,3
	ABD'nin Ulusal Kovid-19 Önlemleri	9	5,3
	Sınırların Kapatılması ve Seyahat Kısıtlaması Uygulaması	21	12,5
	Dünya Sağlık Örgütü'ne Yönelik Suçlamalar (DSÖ'nün Çin Merkezli Olduğu, Kovid-19'un Örtbas Edildiği, DSÖ'nün Çin'e Boyun Eğdiği, İddiaları)	7	4,1
Çin Tehdidi	Kovid-19 Nedeniyle Çin'in Soruşturulması Çağrısı	8	4,7
	Çin'in Ticari Tehdit Olarak Görülmesi	4	2,3
	Çin'in Dünyayı Aldattığı, Yalan Söylediği, Güvenilmez Olduğu İddiaları	9	5,3
	Çin Virüsü Söylemi ve Gelen Tepkilere İlişkin Paylaşımlar	8	4,7
	Çin'in Uluslararası Kuruluşlara Ekonomik Katkısının Düşüklüğü	2	1,1
	Nancy Pelosi'ye Yönelik İddia ve Suçlamalar	5	2,9
	Obama'ya Yönelik İddia ve Suçlamalar	4	2,3
	Demokratlara Yönelik Suçlamalar	8	4,7

İç Siyaset	Joe Biden'a Yönelik İddia ve Suçlamalar (Çin'i Koruduğu, Çin Tarafından Desteklediği)	15	8,9
	ABD Medyasına Yönelik Suçlamalar	19	11,3
	Azil Soruşturması (Çin'in İşine Yaradığı İddiası)	2	1,1
	Toplam	167	100

Sosyal medyanın gücünü oldukça etkili kullanan Trump, aynı zamanda agresif ve polemikçi diliyle bu alandaki üslubunu kabul ettirmiştir. Bu açıdan Trump'ın Çin'le ilgili paylaşımları iç ve dış siyasete ilişkin çok sayıda ikincil konu başlıklarına odaklanmaktadır. Araştırma kapsamında (bkz. tablo 2) incelenen tweet'lerin 4 ana temaya karşılık geldiği anlaşılmaktadır. ABD ekonomisi ve Çin ile ticari ilişkilerin yer aldığı tweet'ler incelendiğinde, Çin ve diğer ülkelerle yapılan ticaret anlaşması ve ABD ekonomisine ilişkin paylaşımlar yüzde 6,5 ile ilk sırada yer almaktadır. Çin ile işbirliğinin geliştirilmesi, gümrük vergisi düzenlemeleri ve vergi indirimleri ile ABD sanayi üretimi ve üreticiye yönelik mesajlar yüzde 2,3'lük orana sahiptir. Trump, salgının başladığı günlerde ticaret anlaşmasını diğer ülkelerle birlikte ele alma eğilimindeyken, ABD ekonomisinin olumsuz etkilenmeye başlaması neticesinde Çin'i merkeze alarak anlaşmayı küçümseyici bir tavra yönelmiştir.

Trump'ın tweet'lerde öne çıkardığı temalardan bir diğeri ise Kovid-19'a karşı ulusal ve küresel düzeyde verilen mücadele ve sonuçları üzerinedir. Bu temada öne çıkan dört başlıktan en önemlisi yüzde 12,5 ile sınırların kapatılması ve seyahat kısıtlaması uygulamasının doğruluğudur. Trump'ın küresel salgının ilk günlerinden itibaren tweet'lerde vurguladığı bu konu, Trump tarafından milyonlarca insanın hayatını kurtaran bir adım olarak sunulmuştur. Bu başlığı yüzde 5,3 ile ABD'nin ulusal Kovid-19 önlemlerinin aktarıldığı paylaşımlar izlerken, Kovid-19'un ABD yönetimince ihmal edildiği iddialarına verilen diğer cevaplar yüzde 4,7'lik dilime sahiptir. Bunun yanında Dünya Sağlık Örgütü'nün (DSÖ) Çin merkezli hareket ettiği, Kovid-19'un örtbas edildiği ve DSÖ'nün Çin'e boyun eğdiği ve propagandasını yaptığı iddiaları ise Trump'ın tweet'lerinde yüzde 4,1'lik orana karşılık gelmektedir. Nitekim Trump'ın 29 Mayıs'taki 'DSÖ ile ilişkileri sonlandırma' açıklamasının ardından ABD, Temmuz ayı içerisinde DSÖ'den çekilme noktasına gelmiştir. Çin'in Kovid-19'a karşı mücadelesine destek içeren tweet'ler ise yüzde 2,3 ile bu temanın en az değinilen başlığıdır.

Trump'ın Çin tehdidi üzerinden yaptığı paylaşımlar çeşitlilik göstermektedir. Tablo 2 incelendiğinde, Çin'in dünyayı aldattığı, yalan söylediği, güvenilmez olduğu iddiaları yüzde 5,3 ile ilk sırada yer alırken, Çin'in soruşturulması çağrısı, Kovid-19'un ihmal edildiği iddialarına verilen cevaplar ile Çin virüsü söylemi yüzde 4,7'lik dilime sahiptir. Trump politikalarının bir parçası olan uluslararası kuruluşların fonlanması, ülkelerin bu kuruluşlara katkısı ve anlaşmaların gözden geçirilmesi yaklaşımı doğrultusunda, Çin'in ekonomik büyüklüğüne göre katkısının yetersiz kaldığı düşüncesi ise tweet'lerde yüzde 1 gibi düşük bir oranla temsil edilmektedir.

İç siyaset teması, Çin'le bağlantılı olmakla birlikte 6 konu üzerinde yoğunlaşmaktadır. 'Yalan Haber Medyası' olarak nitelendirilen ABD medyasına yönelik suçlamalar yüzde 11,3 ile en büyük orana sahiptir. Diğer konular ise Joe Biden başta olmak üzere Obama, Pelosi ve diğer demokratları hedef alan iddia ve suçlamalardır. Azil soruşturmasının Çin'le ilişkilendirilerek sunulduğu tweet'lerin oranı ise yüzde 1,1 ile son sıradadır.

Tablo 3. Kişi ve Kurumları Hedef Alan İfadeler

<i>Hedef Alınan Kişi veya Kurum</i>	<i>İfadeler</i>
Çin ve Çin Adına Açıklama Yapan Hükümet Görevlileri	Aptalca Konuşan, Soyguncu
Joe Biden	Uykucu, Boyun Eğen, Çin-sever
Demokratlar	Yalancı
Nancy Pelosi	Yalancı, sahtekâr, aptal, çılgın
ABD Medyası	Yalan Haber Medyası
DSÖ	Çin Propagandası Yapan, Örtbas Eden

Trump'ın, hakikat ötesi söyleminin bir parçası olarak tweet'lerde (bkz. tablo 3) muhataplarına yönelik kullandığı suçlayıcı ve tahkir edici ifadelere yer verilmiştir. ABD Başkanının tartışma konusu olan, Twitter'ı kullanma biçimi ve üslubu çerçevesinde üretilen söylemin bir parçası olarak 'yalan' sözcüğünün kullanım sıklığı dikkat çekici seviyededir. ABD medyasının bir kısmını yalan haber medyası şeklinde nitelendiren Trump, Çin ve DSÖ'yü de 'gerçekleri gizlemek ve propaganda üretmekle' suçlamaktadır. Trump ayrıca, Demokratların önde gelen isimlerini 'yalan' ve 'sahtekâr'

sözcükleriyle hedef alabilmektedir. ‘Yalan’, ‘dezenformasyon’ ve ‘manipülasyon’ vurgusu, Trump’ın sıklıkla ve kolayca başvurduğu suçlamaların başında gelmektedir.

Şekil 1’de verilen kelime bulutuna Çin’le ilgili incelenen bütün tweet’ler yerleştirilmiş ‘ve’ ‘ile’ ‘bir’ gibi bazı bağlaç ve edatlar ile bazı simge ve işaretler temizlenerek Trump’ın tercih ettiği kelimeler ve kelime öbekleri, kullanım sıklığına göre sıralanmıştır. Trump’ın mesaj stratejilerinin belirlenmesinde önemli bir paya sahip yöntem, Anderson tarafından yürütülen çalışmayla da paralellik göstermektedir (Anderson, 2017: 36-47). Buna göre Trump’ın mesaj içeriklerinin ötekileştirici biz-onlar ayırımına uygun üretildiği söylenebilir. Trump’ın kullandığı ötekileştirici dil ve üslup, Twitter paylaşımlarında kendini açıkça göstermektedir.

Şekil 1. Trump’ın Tweet’lerindeki Kelime Sıklığına Göre Oluşturulmuş Kelime Bulutu

Kelime bulutunda ‘onlar, onların, biz, bizim, sen, diğerleri’ gibi kullanımların yanı sıra, ‘başkan, halk, ülke, harika, yalan, haber, medya’ gibi kelimelerin sıklıkla tercih edildiği anlaşılmaktadır. Araştırma dönemi içerisinde incelenen tweet’lerde (bkz. tablo 4) ‘onlar’ sözcüğü 42 kez (yüzde 1,62), ‘biz’ sözcüğü 25 kez (yüzde 0,97), ‘bizim’ sözcüğü 24 kez (yüzde 0,93), başkan sözcüğü 23 kez (yüzde 0,89), ‘onların’ sözcüğü 21 kez (yüzde 0,81), ‘halk’ sözcüğü 19 kez (yüzde 0,73) kullanılmıştır. Bunların yanı sıra ‘yasak, yardım ve uykucu’ sözcükleri de sıklıkla tercih edilen sözcükler arasındadır.

Tablo 4. Trump’ın Tweet’lerindeki Kelime Frekansı

Sözcük	Kelime Uzunluğu	Frekans	Yüzde
Onlar	5	42	1,62
Biz	3	25	0,97
Bizim	5	24	0,93
Başkan	6	23	0,89
Onların	7	21	0,81
Halk	4	19	0,73
Biden (Joe)	5	18	0,70
Erkenden	8	16	0,62
Haber	5	16	0,62
Sahte (Yalan)	5	15	0,58
Demokratlar	11	13	0,50
Harika	6	13	0,50
Medya	5	12	0,46
Dünya	5	11	0,42
Sen (Siz)	3	11	0,42
Yasak	5	10	0,39
Ülke	4	10	0,39
Yardım	6	10	0,39
Şimdi	5	10	0,39
Uykucu	6	9	0,35

4.1. ABD-Çin Ticari İlişkilerinin Analizi

Araştırmanın gerçekleştirildiği dönem içerisinde Donald Trump tarafından ABD-Çin ticari ilişkilerine yönelik atılan tweet'lerde ağırlıklı olarak 5 temanın öne çıkarıldığı anlaşılmaktadır. Bunlardan ilki Çin'in yanı sıra Amerika ve Asya kıtalarındaki farklı özelliklere sahip ülkelerin ticari anlaşmalara dâhil edilmesidir. İkinci olarak Çin ile işbirliğinin geliştirilmesine yönelik pozitif paylaşımlardır. Üçüncü tema vergi indirimleri ve gümrük vergilerine ilişkin düzenlemelerin ABD ekonomisine yapacağı olumlu etkiler üzerinedir. Dördüncü tema, ticari anlaşmaların ABD sanayi üretimi ve üreticiler üzerindeki etkileri içerirken son tema genel olarak ABD ekonomisinin gelişimine odaklanmaktadır. Ticaret anlaşmaları, gümrük vergi düzenlemeleri ve vergi indirimlerine ilişkin her gelişme, iç siyasete yönelik mesajlara dönüşmektedir.

Donald Trump'ın 3 Şubat'ta attığı tweet'te Çin'in yanı sıra Güney Kore ve Japonya gibi diğer Uzak Doğu ülkeleri ile sürdürülen ticaret anlaşmaları ile Meksika ve Kanada ile gerçekleştirilen Kuzey Amerika Serbest Ticaret Anlaşması konu edilmiştir. Farklı coğrafyalarda ve farklı şartlar altında ilerleyen ticaret görüşmelerinin tamamının sonuçlandırıldığı şeklinde anlaşılacak biçimde büyük harflerle (DONE) paylaşımında bulunan Trump, üreticilerin (imalat sanayi, çiftçi) yıllarca bu anlaşmayı beklediğine dikkat çekmiştir. 18 Şubat'taki tweet dizisinde ise ABD'li şirketlerin rekabet gücünün ulusal güvenlik bahane edilerek dışlandığı iddialarına yer verilmektedir. ABD Başkanı, "Çin ve diğer ülkelere ürün ve mal satmak istiyoruz" ifadesine ek olarak, "Çin'in dünyanın en iyisi olan jet motorlarımızı almasını istiyorum" sözleriyle ABD'nin savunma ihracatına gönderme yapmaktadır.

Donald Trump, 27 Mart'ta paylaştığı tweet'te Çin Devlet Başkanı Şi Cinping ile yaptığı telefon görüşmesine değinmiştir. Kovid-19 salgını üzerine ayrıntılı bir görüşme gerçekleştirildiğinin vurgulandığı tweet'te, Çin'in virüse karşı mücadelesinden övgüyle söz edilmektedir. Tweet'in sonunda iki ülkenin birlikte çalıştığına vurgu yapılmakta ve 'daha fazla saygı' ifadeleri yer almaktadır. Trump, iki gün sonra Kovid-19'un ABD ekonomisine etkisini gündeme taşımıştır. ABD Başkanı tweet'te ABD Ulusal Ekonomik Konseyi Başkanı Larry Kudlow ve politik yorumcu Maria Bartimoro'dan bahsederek, vergi indirimleri ve ticaret anlaşmaları sayesinde büyük bir büyüme oranı yakaladıklarını, ekonomide rekorlar kırdıklarını ancak Kovid-19'a rağmen hızlıca toparlayarak rekorlara devam edeceklerini ifade etmektedir.

12 Nisan tarihli tweet'te ticaret anlaşması iç siyasete konu edilmektedir. Trump'ın Yalan Haber Medyası (Fake News Media) olarak adlandırdığı Wall Street Journal, New York Times, CNN ve NBC gibi ABD'li bazı basın yayın kuruluşlarına ve Joe Biden'a göndermeler içeren tweet'te, "Wall Street Journal Yayın Kurulu'nun nasıl savaşılabacağına ve kazanılabacağına dair bir fikri yok. Onların gümrük vergisi ve ticaret konusundaki görüşleri ABD için kayıp, ancak Çin dâhil olmak üzere diğer ülkeler için kazançtır. Onların ölçütlerini izleseydik ortada ülkemiz kalmazdı. Uykucu Joe'yu sevmeliler!" denilmektedir. Trump'ın (Çin başta olmak üzere) uluslararası konuları seçimler gibi iç siyaset konusu haline getirdiği çok sayıda tweet'te gözlemlenmiştir.

Bu tarihlerden itibaren Trump'ın tweet'lerde Joe Biden'ın Çin'le ilişkilerinin gündeme getirildiği görülmektedir. 18 Nisan tarihli retweet'te (Charlie Kirk) Joe Biden'ın oğlunun Çin'le yapılan 1,5 milyar dolarlık anlaşmayı güvence altına almak için yaptığı iddia edilen yolculuktan söz edilmektedir. Tweet'te ayrıca, Biden'ın Çin özel sermayeli şirketinin halen yönetim kurulunda yer aldığı iddiasına yer verilmektedir. Trump bu iddiayı retweet ederek, doğrudan Biden'ı hedef almaktadır. Aynı günlerde Trump War Room adlı hesaptan atılan tweet'in konusu da Biden'dır. Trump'ın retweet ettiği paylaşımında "Joe Biden, Çin'i desteklemek/savunmak için Washington'da 44 yıl geçirdi" denilmektedir. Paylaşımında aynı başlıkla verilen videoda, Biden'ın Çin'i desteklediği iddialarını içeren bir kurguyla servis edildiği anlaşılmaktadır. Videoda Biden'ın Çin Devlet Başkanı Şi Cinping ile görüntüleri ve açıklamaları alaycı bir dille aktarılırken, Trump'ın Kovid-19 nedeniyle Çin sınırını kapatmasının akıllıca bir hamle olduğunun altı çizilmektedir.

ABD Başkanının aynı gün yaptığı bir diğer paylaşımında Çin'in ticari kaygıları nedeniyle Joe Biden'ın adaylığını desteklediği iddia edilmektedir. Trump, 'Uykucu Joe' nitelendirmesiyle "Onlar (Çin) ABD'ye ödedikleri milyarlarca doları ve daha fazlasını istiyor. Joe kolay bir hedef, onların rüya adayı!" diyerek ticaret savaşını başkanlık yarışıyla birlikte iç siyaset konusu haline getirmektedir. 1 Mayıs'taki paylaşımın hedefinde ise Trump'ın yalan haber medyası olarak nitelendiği NBC ve CNN bulunmaktadır. Bu yayın kuruluşlarının Çin için söylem ürettiği ve Çin'i desteklediğini savunan ABD Başkanına göre, bu iki yayın kuruluşu Çin'de iş yapma amacı taşımaktadır. Çin'e yardım etmek amacıyla ABD yayın araçlarının kullanıldığını iddia eden Trump, tweet'i bu iki yayın kuruluşunu kastederek 'Halk düşmanı!' ifadeleriyle sonlandırmaktadır.

5 Mayıs'ta Beyaz Saray'ın resmî hesabı The White House tarafından yapılan paylaşımı retweet eden Trump, Çin'in ekonomik gelişiminin sebepleri üzerindeki tartışmaları gündeme taşımaktadır. ABD'li iş insanları Andy Puzder ve Bill Hagerty tarafından yapılan açıklamanın aktarıldığı paylaşımında "Çin'in ekonomisi Amerikan ürünlerinin üretimi yoluyla gelişti" denilmektedir. Paylaşımında, tedarik zincirini ABD'ye getirmenin vaktinin geldiği ve @realDonaldTrump tarafından sürecin başlatıldığı ifade edilmektedir. Tweet'te paylaşılan fotoğrafta ise iki iş insanına ait "Tedarik zincirlerini kıyıya taşıyarak hem ABD ekonomisini hem de ulusal güvenliğimizi aynı anda güçlendireceğiz" açıklamasına yer verilmektedir.

11 Mayıs'ta Çin üzerinden ABD medyasını hedef alan Trump, CBS'te yayınlanan 60 Minutes programında, Çin'den yayılan Kovid-19 virüsünün savunulduğunu iddia etmektedir. "(CBS), ABD ve dünyanın geri kalanını korkunç biçimde etkileyen virüsü savunmak için var gücüyle çalışıyor" diyen Trump, "Sanırım Çin'de iş yapmak istiyorlar!" sözleriyle imalı bir göndermede bulunmaktadır. Aynı gün Michael Nöthem'in retweet edilen paylaşımında, Trump'a yönelik bir tanımlama, eski ABD başkanlarından baba George Bush, Barack Obama, oğul George Bush, Bill Clinton ve Jimmy Carter'ın birlikte yer aldığı fotoğrafla sunulmaktadır. Tanımlamada, "Trump; özellikle Obama'nın felaket dış politikasından sonra Çin'e karşı durma cesaretine sahip ilk Başkan" denilmektedir. Eski ABD başkanlarının yer aldığı fotoğrafın altında ise "Bu adamlara, Çin'in egemen diktatörlük süper güce dönüşmelerine izin verdikleri için teşekkür edebilirsiniz" denilmektedir.

13 Mayıs'ta Çin ile ilişkilere farklı bir yaklaşım getiren Trump, bu ülke ile uğraşmanın çok pahalı olduğundan söz etmektedir. 1. Faz Ticaret Anlaşması'na atıfla, "Sadece büyük bir ticaret anlaşması yaptık, mürekkep henüz kurudu ve dünyayı Çin vebası vurdu. 100 ticaret anlaşması bile fark etmez ve bütün masum hayatlar kaybedilir!" ifadelerine yer vermektedir. 14 Mayıs'ta The White House hesabını retweet eden Trump, basına yaptığı açıklamada öne çıkan "diğer bütün başkanlar, Çin'in her istediğini yapmasına izin verdi" sözlerine dikkat çekmektedir. 21 Mayıs'ta bu söylemi sürdüren Trump, doğrudan Çin'i hedef alan tweet'te Çin tarafından çok büyük bir dezenformasyon kampanyası yürütüldüğünü iddia etmektedir. "(Çinliler) Uykucu Joe Biden'in başkanlık yarışını kazanması için umutsuzlar, bu şekilde ben gelene kadar onlarca yıldır yaptıkları gibi ABD'yi soymaya devam edebilirler" diyen ABD Başkanı, Çin'e yönelik suçlamalarını sürdürmektedir. Özetle Trump'ın Mayıs ayı içerisinde paylaştığı ticari ilişkilere yönelik tweet'lerde, Çin'in ABD'ye yönelik "avantaj elde etme ve sürdürme çabaları", Demokrat Partili siyasetçilerin, Başkan Adayı Joe Biden'in ve yakınlarının Çin'le ilişkileri ve ABD medyasının Çin'e yönelik tutumu temel alınmaktadır. Trump, ticari anlamda Çin'i, iç siyasetin konusu olarak medya-siyaset-ticaret eksenine oturtmaktadır.

4.2. Kovid-19 Salgınının ABD-Çin İlişkilerine Etkisinin Analizi

Donald Trump küresel Kovid-19 salgın sürecinde geliştirdiği politikalar nedeniyle kamuoyunda eleştirilmiş ve uygulamaları tartışılmalara neden olmuştur. Araştırmanın yürütüldüğü dönemde bu tartışmaların, başkanlık seçim sonuçlarına etki edebilecek düzeye ulaştığını gösteren kamuoyu araştırmalarının sonuçları yayınlanmıştır. Diğer taraftan 1. Faz Ticaret Anlaşması'nın imzalanması sonrası patlak veren salgın, Trump'ın Çin'e yönelik söylemindeki değişken seyri ortaya çıkarmıştır. Örneğin Çin Devlet Başkanı Şi Cinping ile gerçekleştirdiği telefon görüşmesi hakkında bilgi veren Trump'ın 7 Şubat'taki tweet dizisinde Çin liderine övgüler düzmektedir. Uzun ve çok iyi bir telefon görüşmesi yapıldığını vurgulayan Trump, Şi'nin güçlü liderliğine ve Kovid-19'la mücadeledeki kararlılığına işaret ederek, "(Şi) iyi işler yaptıklarını düşünüyor, hatta sadece birkaç gün içinde hastane kuruyor. Hiçbir şey kolay değil, ama özellikle hava ısınmaya başladığında ve virüs ümit ediyorum zayıfladığında ve sonra gittiğinde başarılı olacak" ifadelerini kullanmaktadır. Trump ayrıca Başkan Şi'nin sergilediği liderliğin başarısından söz ederek, Çin'deki disiplini övmekte (!) ve Çin ile yakın işbirliği için çalıştıklarına dikkat çekmektedir.

Trump, salgının yayılma hızının arttığı günlerde sık sık Çin'den girişlerin kapatılmasının ne kadar doğru bir adım olduğuna yönelik tweet'ler atmıştır. 15 Mart'taki tweet dizisinde bu hatırlatmayı yapan ABD Başkanı, ülkenin en büyük eyaletleri ile işbirliği içinde çalıştıklarını ifade ederek, daha önce yaşanan Domuz Gribi salgınında sorumluluğu bulunduğunu iddia ettiği Biden'a gönderme yapmaktadır. Önceki salgınlarda ABD hükümetlerinin geç tepki verdiğini savunan Trump, "Çin ve diğer sınırlarımızın erken kapatılması harika bir karar. Birçok hayat kurtuldu!" ifadelerini kullanmıştır. 18 Mart'ta sınırların kapatılması kararını yeniden hatırlatan Trump bu kez 'yalan haber medyası' olarak nitelendirdiği medya kuruluşlarının 'yeni anlatı' biçiminin utanç verici ve yanlış olduğunu savunmaktadır.

27 Mart'ta Çin Devlet Başkanı Şi Cinping ile gerçekleştirilen telefon görüşmesi hakkında Twitter aracılığıyla bilgi veren Trump, görüşmeye ilişkin olumlu bir ton kullanmıştır. Tweet'te "gezegenimizin büyük bölümünü tahrip eden Koronavirüs ayrıntılı olarak tartışıldı. Çin çok şey yaşadı ve virüse ilişkin güçlü bir anlayış geliştirdi. Birlikte çalışıyoruz. Daha fazla saygı!" denilmektedir. 7 Nisan'da atılan tweet'te ise Trump'ın uluslararası organizasyonlarla ilgili sık sık gündeme getirdiği finansman konusu bu kez DSÖ'nün açıklamaları üzerinden yinelenmektedir. "DSÖ gerçekten patladı" diyen Trump, "bazı nedenlerden büyük ölçüde ABD tarafından finanse edilen DSÖ, Çin merkezli, bu durumu gözden geçireceğiz" diyerek DSÖ'yü Çin merkezli karar almakla suçlamaktadır. "Neyse ki sınırlarımızı Çin'e açık tutma konusundaki tavsiyeleri reddettim" diyerek seyahat kısıtlamaları konusundaki karara gönderme yapan Trump, "Neden bize böyle hatalı bir tavsiyede bulundular?" sorusuyla Çin ve DSÖ'yü ortak hareket etmekle suçlamaktadır. Trump'ın sonraki birkaç günde de benzeri tweet ve retweet'ler ile DSÖ'yü eleştirmeye devam ettiği gözlemlenmektedir.

Hakikat ötesi siyasetinin bir parçası olarak ABD'li hesaplardan gelen komplo teorilerini gündeme taşıyan Donald Trump, 9 Nisan'da Çin'le ilgili bir iddiayı retweet etmiştir. Uluslararası kamuoyunda da sık sık gündeme gelen iddiada şöyle denilmektedir. "Max Fisher -kanıtsız- Çin virüsünün bir Çin silah laboratuvarında üretildiğine inanıyorum." Trump, Çin'e yönelik benzer bir komplo teorisini 12 Nisan'da yine retweet ederek gündeme getirmiştir. Gazeteci Chuck Ross'un paylaşımında, ABD Gıda ve İlaç İdaresi eski yöneticisi Dr. Scott Gottlieb'in açıklamalarının bir kısmı verilmiştir. Scott

Gottlieb, "DSÖ'nün Çin'in koronavirüs üzerindeki gizliliği sağladığını (örtbas ettiğini) ve Pekin'in dünyaya yalan söylediğini" iddia etmektedir. Gottlieb'e göre Çin, virüsün ortaya çıkışı ve yayılması ile ilgili 'yalan' söylememiş olsaydı virüs kontrol edilebilir olacaktı.

Virüs kaynaklı ölümlerin manipüle edildiği tartışmaları arasında 17 Nisan'da Çin ve ABD'ye yönelik kıyaslama içeren bir tweet atan Trump, Çin'in görünmez düşman (Kovid-19) nedeniyle meydana gelen ölüm rakamlarını ikiye katladığına dikkat çekmektedir. Bu oranların ABD'den çok daha yüksek olduğunu kaydeden Trump, bir gün sonra Charlie Kirk'in paylaşımını retweet ederek, DSÖ ve Çin üzerindeki manipülasyon iddialarını yeniden gündeme taşımıştır. Tweet'te şöyle denilmektedir: "Ocak ayında DSÖ, Çin'in Kovid-19'un insandan insana bulaştığına dair hiçbir kanıt bulamadığını tweetledi. Bu bir Çin Komünist Partisi yalanıydı." Donald Trump'ın 25 Nisan'da atılan 'yalan' temalı bir başka tweet'inde virüsün 'aldatmaca' olarak adlandırıldığı iddialarına cevap vermektedir. Demokratları 'yalan reklamlar' için para harcamakla suçlayan Trump, "Koronavirüs'ün bir aldatmaca olduğunu söylemedim. Demokratların bu konuda yalan söyleme biçimlerinin bir aldatmaca olduğunu söyledim" ifadelerini kullanmaktadır. 10 Mayıs'ta Çin'e seyahat yasağının yerinde bir karar olduğunu hatırlatan Trump, Domuz Gribi'ne karşı Obama ile yardımcısı ve aynı zamanda 2020 başkan adayı Joe Biden'in tutumunun 'felaket' olduğunu iddia etmekte ve takipçilerinden Kovid-19 ve Domuz Gribi'ne karşı Trump ve Obama hükümetlerinin verdiği mücadeleyi karşılaştırmalarını istemektedir. Aynı gün Daily Caller isimli hesabın gündeme getirdiği iddiayı retweet eden Trump, Çin ve DSÖ'nün Kovid 19'u gizlemeye dönük temasını Alman istihbarat kaynaklarına dayandırarak vermektedir. Habere ilişkin Tweet'te, "Alman istihbaratı, Çin'in DSÖ'den Koronavirüs'ü örtbas etmek istediğine hükmetti" denilmektedir. Haberin içeriğinde Çin Devlet Başkanı Şi Cinping'in DSÖ'den Kovid-19'la ilgili kritik bilgilerin yayınlanmasının ertelenmesini istediği öne sürülmektedir.

Bu tarihlerden itibaren Trump'ın Kovid-19 nedeniyle Çin'i hedef alan tweet'lerinde tonun giderek sertleştiği gözlemlenmektedir. 12 Mayıs'ta, ABD'de yaşayan Asya-Amerikalı ve Çinli-Amerikalılar üzerinden Çin'i hedef alan Trump, bu iki topluluğun virüs nedeniyle Çin'e karşı öfkeli olduklarını dile getirmektedir. 17 Mayıs'ta bir tweet dizisi paylaşan ABD Başkanı, bu kez Çin'in sahip olduğu kalabalık nüfusa rağmen DSÖ'ye, Birleşmiş Milletler'e ve Dünya Ticaret Örgütü'ne ABD'den daha az ödeme yaptığından yakınmaktadır. Çin'in gelişmekte olan ülke statüsünden rahatsızlığını dile getiren Trump, konuyu Kovid-19'a getirerek, "Çin'den gelen veba, herhangi bir ülkeden şimdiki kadarki en iyi ekonomiye sahip olan ülkemizi vurdu, yakında tekrar orada olacağız!" ifadelerini kullanmaktadır. 20 Mayıs'taki paylaşımında, 'Çin'deki bazı wackolar' diyerek tanımlanamayan bir yapıyı hedef alan Trump, "yüzbinlerce insanı öldüren virüsle ilgili Çin dışındaki herkesi suçlayan bir açıklama yaptı. Lütfen bunun Çin'in beceriksizliğinden başka bir şey olmadığını ve dünya çapında kitlesel ölümlere sebep olduğunu açıklayın!" diyerek Kovid-19 ölümlerinin bütün sorumluluğunun Çin'e ait olduğuna işaret etmektedir. 21 Mayıs'ta Çin'i hedef alan tweet atmaya sürdüren Trump, Çin hükümet sözcüsünü 'aptalca' konuşmakla suçlamaktadır. "(Sözcü) Umutsuzca Çin'in dünyaya yaydığı acıyı ve katliamı saptırmaya çalışıyor. ABD ve Avrupa'ya yönelik dezenformasyon ve propaganda saldırısı utanç verici. Vebayı kolayca durdurabilirlerdi ama yapmadılar!" Trump'ın bu tweet dizisinde kullandığı 'aptalca, katliam, dezenformasyon, propaganda ve veba' kelimelerini bilinçli olarak tercih ettiği gözlemlenmektedir. Nitekim aynı gün paylaşılan diğer tweet'lerde, Trump tarafından, Çin'in Joe Biden'in kazanmasından ümitsiz olduğu için bu kampanyaları yürüttüğü iddiaları ortaya atılmıştır. Özellikle Nisan ve Mayıs aylarında Kovid-19'un ekonomiye etkileri ve yaklaşan seçimler nedeniyle Trump'ın söylemindeki tonun giderek sertleştiği ve tweet'lerde kompo teorilerinin öne çıktığı gözlemlenmiştir.

Sonuç ve Değerlendirme

2016 seçimlerine gidilen süreçte hakikat ötesi siyasete sık sık başvuran Trump'ın Çin'e yönelik söylemlerinde ve politikasında hakikat ötesi kavramının önemli bir yerinin olduğu görülmüştür. ABD-Çin ilişkilerinde genel bağlamda ticari/ekonomik/teknolojik, değerler/ideolojik, güvenlik ve liderlik tarzı yönünden sorunlar olduğu ve farklılaşmalar yaşandığı görülmektedir. Bununla birlikte ikili ilişkilerde ticari ilişkilerin ve Kovid-19'un yerinin daha ayrıcalıklı olduğu görülmüştür.

'Önce Amerika' söylemi ve 'Amerika'yı yeniden büyük yapma' vaadi ile göreve başlayan Trump döneminde ABD-Çin ilişkileri pek çok faktörden etkilenmiş olsa da ticari rekabet boyutu daha fazla yer kaplamıştır. Ayrıca Kovid-19 salgını da Çin ile ilişkileri olumsuz etkilemiştir. Bu salgında yeterli tedbirleri almadığı ve şeffaf davranmadığı için Çin'i eleştiren ve söylemlerinde 'Çin virüsü' yakıştırmalarından kaçınmayan Trump, daha keskin adımların da işaretlerini vermeye başlamıştır. Öncelikle Çin'i suçlama ve ondan tazminat alma yolunu işletme üzerinde durmuştur. İkinci olarak, Çin'e gerekli yaptırım uygulamadığı gerekçesiyle DSÖ'ye baskı uygulamaya başlamıştır. Üçüncüsü, daha önce var olan ticaret savaşı Kovid-19 süreciyle birlikte teknoloji ve siber rekabet boyutuna da taşınmıştır. Dördüncüsü Çin'i yakın bölgesine sıkıştırma ve kendi yararına olacak şekilde ikili ticareti yeniden düzenlemeye koyulmuştur. Son olarak, biz ve onlar ayrımı halk nezdinde de işlenmeye başlamıştır.

Bu anlamda Kovid-19'un ABD-Çin uyumsuzluklarını derinleştirdiği görülmektedir. Ancak ilk plandaki bu etki, Kovid-19'un ABD'yi yoğun olarak etkilemeye başladığı dört aylık süreçteki Trump'ın tweet'leri, incelendiğinde daha anlamlı sonuçlara ulaşılmaktadır.

İlk olarak, Trump dönemi ABD-Çin ilişkileri Kovid-19 öncesi ve sonrası olarak düşünüldüğünde geleneksel Amerikan dış politikası seyrini yansıttığı ancak ticari ilişkiler ve Kovid-19'un ikili ilişkilerde daha öne çıktığı görülmektedir. Bununla birlikte gerek bu faktörlerin öne çıkmasında gerekse de ABD'nin Çin politikasının inişli-çıkışlı olması yönünden bir süreklilik arz etmesi, Trump'ın hakikat ötesi siyasetinden ileri gelmektedir. Liderlik profili ile de örtüşen bu durumun Trump'ın hakikat ötesi siyasetinde vücut bulduğu, görevde olmadığı dönemlere kadar geri gittiği görülmekte ve zaman zaman dozajında farklılıklar olsa da bu siyaseti/söylemi benimsediği söylenebilir.

İkinci olarak, Trump'ın Çin'e ilişkin dış politikasında bu hakikat ötesi siyaseti neden sahiplendiği de önemlidir. Ticari ilişkiler bakımından yaklaşıldığında Trump'ın iç siyasette vaat ettiği ABD'nin itibarını geri kazandırma arayışının bir parçası olarak görmek mümkündür. Ayrıca Trump'ın 2016 seçimlerine giden süreçte başarılı bir şekilde uygulamış olduğu hakikat ötesi siyaseti Kovid-19 süreciyle birlikte daha fazla tercih etmesi yine olaya iç siyaset perspektifinden bakılmasını gerekli kılar. Trump yönetimi için Kovid-19 sonrası George Floyd'un öldürülmesinin ardından başlayan siyahi gösteriler karşısında yaklaşan 2020 Kasım seçimlerinde milliyetçi kanada daha fazla tutunma ve bunu Çin karşıtlığında sergileme arayışı vardır. Diğer bir deyişle Kovid-19 sonrası içerde Floyd olayları sonrası milliyetçi refleksle Çin karşıtı söylemi Trump ve yönetiminin sıklıkla kullandıkları görülmektedir. Ne var ki bu durum, Trump yönetiminin önceki seçimlerde ustaca kullandığı hakikat ötesi siyasetin, yaklaşmakta olan seçimlerde benzer etkiyi uyandıramayabileceği, Kovid-19 ve Çin'le ilişkilerin daha öne çıkabileceği düşüncesini güçlendirmektedir.

Kaynakça

- Anderson, B. (2017). Tweeter-in-chief: A content analysis of president Trump's tweeting habits. *Journal of Undergraduate Research in Communications*, 8(2), 36-47.
- Arendt, H. (2017[1951]). *Totalitarizmin kaynakları 3/totalitarizm*. çev. İ. Serin, İstanbul: İletişim Yayınları.
- Ataman, M. (2007). Uluslararası ekonomi politik: Güç siyasetinin ötesi. In Z. Dağı (der.), *Uluslararası politikayı anlamak* (pp. 446-508). İstanbul: Alfa Basım.
- Barrera, O., Guriev, S., Henry, E. & Zhuravskaya, E. (2020). Facts, alternative facts, and fact checking in times of post-truth politics. *Journal of Public Economics*, 182, 1-19.
- Baudrillard, J. (2018). *Simülakrlar ve simülasyon*. çev. O. Adanır, Ankara: Doğu Batı Yayınları.
- Bella, T. (2020). Pompeo says the U.S. is 'certainly looking at' banning Tiktok and other Chinese apps. [Available online at: <https://www.washingtonpost.com/nation/2020/07/07/tiktok-ban-china-usa-pompeo/>], Retrieved on 15 July 15, 2020.
- Berelson, B. (1952). *Content analysis in communication research*. New York, USA: Hafner Press a Division of Macmillan Publishing.
- Blackwill, R. D. & Wright, T. (2020). The end of world order and American foreign policy. *Council Special Report*, 86, 1-34.
- Deutsche Welle, (2020). Bolton'ın Trump'ı yerden yere vuran kitabı satışa çıktı. [Available online at: <https://p.dw.com/p/3eAt5>], Retrieved on June 23, 2020.
- EAF, (2020). Trump's Missteps in Managing the China Relationship. *East Asia Forum*, 1-4.
- Evans, R. J. (2017). On tyranny by Timothy Snyder review – how to defend democracy in the age of Trump. [Available online at: <https://www.theguardian.com/books/2017/mar/08/on-tyranny-timothy-snyder-review-trump-twenty-lessons-democracy>], Retrieved on May 31, 2020.
- Ettinger, A. (2020). Principled realism and populist sovereignty in Trump's foreign policy. *Cambridge Review of International Affairs*, 33(3), 410-431.
- Fazlıoğlu, İ. (2014). Hakikat ve itibar: Dış-dünya'nın bilgisinin doğası üzerine -XV. yüzyıl doğa felsefesi ve matematik açısından bir inceleme. *Nazariyat: İslâm Felsefe ve Bilim Tarihi Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 1-33.
- Hilpert, H. G. & Wacker, G. (2020). Chinese narratives about the United States. In B. Lippert & V. Perthes (Eds.), *Strategic rivalry between United States and China* (pp. 12-15). Berlin: Stiftung Wissenschaft und Politik (SWP) Research Paper 4.

- Hilpert, H. G. (2020). Trade, economy and finance: Rivalries, conflicts, escalation risks. In. B. Lippert & V. Perthes (Eds.), *Strategic rivalry between United States and China* (pp. 25-29). Berlin: Stiftung Wissenschaft und Politik (SWP) Research Paper 4.
- ISDP (2018). Breaking the mould: Trump's China policy. *Focus Asia Perspective & Analysis*, 1-3.
- Karadağ, G. H. & Ayten, A. (2020). Comparative study of verification/fact-checking organizatons in Turkey: dogrulukpayi.com and teyit.org. *Motif Akademi Halkbilimi Dergisi*, 13(29), 483-501.
- Keyes, R. (2017). *Hakikat sonrası çağ: Günümüz dünyasında yalancılık ve aldatma*. çev. D. Özçetin, Ankara: Tudem (Delidolu) Yayın.
- Khan, S. (2020). US-China relations were already heated. Then coronavirus threw fuel on the flames. [Available online at: <https://theconversation.com/us-china-relations-were-already-heated-then-coronavirus-threw-fuel-on-the-flames-137886>], Retrieved on July 10, 2020.
- Liu, T. & Woo, W. T. (2018). Understanding the U.S.-China trade war. *China Economic Journal*, 11(3), 319-340.
- Meltzer, J. P. & Shenai, N. (2019). The US-China economic relationship: A comprehensive approach. *Brookings and American Enterprise Institute*, 1-25.
- NSC (National Security Council), (2017). United States strategic approach to the People's Republic of China. [Available online at: <https://www.whitehouse.gov/articles/united-states-strategic-approach-to-the-peoples-republic-of-china/>], Retrieved on May 26, 2020.
- Ovalı, A. Ş. (2020). Türkiye-ABD ilişkilerinde twitter diplomasisi. *Uluslararası İlişkiler*, 17(65), 23-45.
- Overhaus, M., Rudolf, P. & von Daniels, L. (2020). American perceptions of China. In. B. Lippert & V. Perthes (Eds.), *Strategic rivalry between United States and China* (pp. 16-19). Berlin: Stiftung Wissenschaft und Politik (SWP) Research Paper 4.
- Oxford Dictionary, (2020). Post-truth. [Available online at: <https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/post-truth>], Retrieved on May 28, 2020.
- Pangrazio, L. (2018). What's new about 'fake news'? critical digital literacies: In an era of fake news, post-truth and clickbait. *Revista Páginas de Educación*, 11(1), 1-22.
- Perthes, V. (2020). Dimensions of strategic rivalry: China, the United States and Europe's place. In. B. Lippert & V. Perthes (Eds.), *Strategic rivalry between United States and China* (pp. 5-8). Berlin: Stiftung Wissenschaft und Politik (SWP) Research Paper 4.
- Qayyum, A., Qadir, J., Janjua, M. U. & Sher, F. (2019). Using blockchain to rein in the new post-truth world and check the spread of fake news. *IT Professional*, 21(4), 16-24.
- Rudolf, P. (2020). The Sino-American world conflict. In. B. Lippert & V. Perthes (Eds.), *Strategic rivalry between United States and China* (pp. 9-11). Berlin: Stiftung Wissenschaft und Politik (SWP) Research Paper 4.
- Schindler, S. (2020). The task of critique in times of post-truth politics. *Review of International Studies*, 1-19.
- Sheng, L., Zhao, H. & Zhao, J. (2019). Why will Trump lose the trade war? *China Economic Journal*, 12(2), 137-159.
- Sismondo, S. (2017). Post-truth?. *Social Studies of Science*, 47(1), 3-6.
- Snyder, T. (2018). *Tiranlık üzerine: Yirminci yüzyıldan yirmi ders*. çev. Z. Enez, İstanbul: Olvido Kitap.
- Steinberg, D. A. & Tan, Y. (2019). The political consequences of the US-China trade war: Understanding the Chinese public reaction. *IPES 2019 Annual Meeting*, 1-39.
- T.C. Sağlık Bakanlığı, (2020). COVID-19 (Yeni Koronavirüs Hastalığı) nedir?. [Available online at: <https://covid19bilgi.saglik.gov.tr/tr/covid-19-yeni-koronavirus-hastaligi-nedir.html>], Retrieved on July 9, 2020.
- Terzi, A. (2020). Post-truth kavramı ve Türkçe karşılıkları üzerine. *Türk Dili*, 69(820), 80-86.
- Trump, D. J. (2012). @realDonaldTrump, [Available online at: <https://twitter.com/realdonaldtrump/status/265895292191248385>], Retrieved on May 31, 2020.
- Trump, D. J. (2019). @realDonaldTrump, [Available online at: <https://twitter.com/realdonaldtrump/status/1165005929831702529>], Retrieved on July 12, 2020.

- Twitonomy, (2020), [Available online at: <https://www.twitonomy.com/profile.php?sn=realDonaldTrump>], Retrieved on June 15, 2020.
- Wardle, C. (2017). Fake news. It's complicated. [Available online at: <https://medium.com/1st-draft/fake-news-its-complicated-d0f773766c79#.y8p67xvww>], Retrieved on May 29, 2020.
- Wilsdon, J. (2018). The Brexit experience-evidence, expertise, and post-truth politics. *Journal & Proceedings of the Royal Society of New South Wales*. 151(1), 45–49.
- Xuetong, Y. (2010). The instability of China–US relations. *The Chinese Journal of International Politics*, 3, 263-292.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Extended Abstract

Aim and Scope

The interest in the concept of "(post) truth", which has an interdisciplinary content, reached its peak after Ralph Keyes published it in a book in 2004 and with being selected as the word of the year in the Oxford Dictionary in 2016. It has become quite prominent both in Trump's presidential victory and in the process of the United Kingdom's exit from the European Union (Brexit). In established democracies such as the USA and the UK, alternative realities becoming part of modern politics is an indication that real control is beginning to shift here. It is known that post-truth politics and the use of twitter date back to the pre-presidency of Trump. In this period, Trump has muster up a significant support. His rate of use increased with his appointment as president and reached a wide audience.

This study conducted to determine the general situation of the Trump-era US-China relations and to investigate the effects of global Covid-19 outbreak on bilateral relations. Trump uses social media, especially Twitter, as an important instrument for his post-truth politics. This situation is also observed in the Trump-era US-China relations. Accordingly, in this study, the use of twitter, which Trump has transformed into a tool of diplomacy with his post-truth politics, analyzed. Trump's Twitter posts between February-June 2020 were analyzed with content analysis and descriptive analysis. Thus, the effect of Covid-19 on US-China relations was better explained.

Methods

Trump, who took office in November 2016, used the slogan 'America first' and rejected Obama's policies. Trump, who promised to "make the America great again", followed protectionist policies. Eventually policies aimed at protecting US interests and preventing China's rise turned into a "trade war". One of the most important events affecting the US-China relations was undoubtedly the Covid-19 epidemic, which spread from China-Wuhan to the world in December 2019 and affected the USA deeply. At this point, the general situation of Trump-era US-China relations and the effects of Covid-19 on bilateral relations are the focus of the research. In this study, focuses on these issues, the concept of post-truth is primarily examined. Because the study is based on the claim that Trump, who actively uses social media, especially Twitter, the concept of post-truth has a prominent place in his discourse/politics towards China. Second, prominent parameters US-China bilateral relations in the Trump era are discussed. Finally, between 1 February-1 June 2020, which Covid-19 heavily affected, US, Trump's Twitter posts were analyzed with content analysis and descriptive analysis. Thus, an evaluation is made regarding the relations between the two countries.

Findings

It is seen that there are generally problems in US-China relations in terms of commercial/economic/technological, values/ideological, security and leadership style. So the traces of Trump's post-truth politics are clearly visible in relations with China that are many problems. The Covid-19 outbreak shows that the dose of accusations against China on Twitter has increased. Reflections of this have been seen in many points. First, Trump blamed on China and try to get compensation from China because of outbreak. Secondly, Trump pressured the World Health Organization because they did not impose necessary sanctions on China. Third, the trade war has moved to the technology and cyber competition due to Covid-19. Fourth, he started to compress China into its close region and rearrange trade to his advantage. Finally, the discourse of othering has started to be made in the eyes of the public.

Conclusion

As a result, the Covid-19 outbreak has deepened the conflicts between the two countries and worsened the relations, given the ongoing trade wars. This situation, which also reflects the concentration of Trump's post-truth politics, closely related to US domestic politics.